

Література

1. Андрушко І. П. Космічне право: поняття та зміст: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / І. П. Андрушко. – К., 2006. – 21 с.
2. Беглий О. В. Правове забезпечення діяльності авіакосмічної галузі України: стан і перспективи удосконалення / О. В. Беглий, З. І. Боярська, Є. К. Єряшов // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»: зб. наук. пр. – К.: НАУ, 2012. – № 3 (24). – С. 16-20.
3. Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2013-2017 роки: Закон України від 5 вересня 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 20-21. – Ст. 725.
4. Про космічну діяльність: Закон України від 15 листопада 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960502.html

УДК 347.82 (043.2)

Грикун М. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Жмур Н. В., к.ю.н.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Україна як держава, що приєдналася до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, несе відповідальність за виконання міжнародних зобов'язань, що випливають із цієї Конвенції, та за гарантії і створення умов безпеки для суспільства, захисту інтересів під час провадження діяльності в галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України.

Основою державного регулювання діяльності цивільної авіації України є законодавча і нормативно-правова база, що складається з Конституції України, Закону України «Про транспорт», Повітряного кодексу України (далі – ПК України) та інших законодавчих актів, національних нормативно-правових актів, державних і галузевих стандартів, керівних документів по стандартизації, нормативно-правових актів колишнього МЦА СРСР, які не втратили своєї актуальності і не суперечать Конституції і чинному законодавству України, дійсних для України актів міжнародного повітряного права, документів міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Основною проблемою українського законодавства в сфері авіації є неузгодженість термінології, прогалини та колізії правових норм. Наприклад, нормативно-правові акти містять різні словосполучення зі словом «авіація». Так, у чинному ПК України авіаційна діяльність визначається як діяльність фізичних і юридичних осіб у галузі авіації та/або організація повітряного руху України п. 1 ч. 1 ст. 1 [1]. Також у п. 102 ч. 1 ст. 1 зазначеного кодексу «цивільна авіація розуміється як авіація, яка використовується для задоволення потреб економіки і громадян у повітряних перевезеннях і авіаційних роботах, а також для виконання польотів у приватних цілях» [1].

У ст. 32 Закону України «Про транспорт» від 10.11.1994 р. зазначено: «До складу авіаційного транспорту входять підприємства повітряного транспорту, що здійснюють перевезення пасажирів і вантажів, багажу, пошти, аерофотозйомки, сільськогосподарські роботи, а також аеропорти, аеродроми, аероклуби, транспортні засоби, системи управління повітряним рухом, навчальні заклади, ремонтні заводи цивільної авіації та інші підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, що забезпечують роботу авіаційного транспорту» [2].

Для глибшого комплексного підходу до розгляду авіації як галузі варто навести ще одне поняття, яке містить п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України» від 29.03.2002 р. № 401: «авіація – галузь, що є складовою частиною транспортної системи країни, підприємства, установи та організації якої незалежно від форми власності та підпорядкування володіють повітряними суднами та провадять діяльність, пов'язану з використанням повітряного простору» [4].

Чинний ПК України встановлює правові основи діяльності в галузі авіації, а державне регулювання діяльності в цій галузі та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства й економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах. Звичайно, нормативно-правове регулювання поза межами діяльності державних органів неможливо уявити, й у цьому аспекті словосполучення «державне регулювання» слід розуміти як синонім поняття «нормативно-правове регулювання» [5, с. 12].

Варто відзначити, що 21 березня 2017 року Президент України Петро Порошенко підписав закон № 1965-VIII «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації». Таким чином було

затверджено нову державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації. Документ враховує стандарти ІКАО, Європейського Союзу, ЕКГА, Євроконтролю, а також зміни в нормах українського законодавства, які відбулися за період після введення в дію Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації в 2003 році. Згідно із Законом, «мета програми полягає у визначенні засад для забезпечення авіаційної безпеки, регулярності та ефективності польотів шляхом запровадження правил, практики і процедур, що передбачають заходи захисту від актів незаконного втручання» [3].

Основне завдання програми – розподіл обов'язків, установлення правил впровадження та здійснення заходів щодо забезпечення авіаційної безпеки пасажирів, авіаційного персоналу та персоналу, який задіяний в авіаційній діяльності, повітряних суден, майна, що перевозять на повітряних суднах, об'єктів, суб'єктів авіаційної діяльності незалежно від форми власності та підпорядкування.

Отже, під нормативно-правовим регулюванням цивільної авіації необхідно розуміти регламентацію відносин в сфері цивільної авіації правовими нормами, закріпленими в нормативно-правових актах, міжнародних договорах та інших формах права, які розраховані на багаторазове застосування за наявності передбачених ними обставин.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
3. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 березня 2017 р. № 1965-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 16. – Ст. 199.
4. Про затвердження Положення про використання повітряного простору України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 401 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/401-2002-p>
5. Малярчук Н. В. Цивільна авіація України: проблеми державного регулювання / Н. В. Малярчук, С. І. Хом'яченко // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2015. – № 2. – С. 10-14.